

**Notat**Dato: 13.06.2016  
Arkivsak: 2016/2671-2  
Saksbehandlar: fradahl

---

<b>Til:</b>	Fylkesutvalet Kontrollutvalet
<b>Frå:</b>	Fylkesrådmannen

---

**Levering av konsesjonskraft ved driftsstans i Røldal Suldal Kraftlag - orientering om avgjersle i Høgsterett****Samandrag**

Høgsterett sa 9. juni 2016 dom i saka mellom Hydro Energi AS – Røldal Suldal Kraft AS og Hordaland fylkeskommune – Rogaland fylkeskommune vedkommande påstått force majeure situasjon knytt til levering av konsesjonskraft som følgje av røyrekollaps og tilhøyrande driftsstans ved kraftverket Suldal I.

Bergen tingrett og Gulating lagmannsrett har konkludert med at dette var ein force majeure situasjon. Fylkeskommunane var ikkje samd i denne avgjersla og har anka saka vidare.

Fylkeskommunane fekk i Høgsterett medhald i anken av dommen frå Gulating lagmannsrett og Hydro Energi AS – Røldal Suldal Kraft AS må betale erstatning for manglande levering av konsesjonskraft for det tidspunktet kraftverket var ute av drift som følgje av kollaps i røyret som fører vann frå dam til kraftverk.

I saksframlegget er det gikk ei oppsummering av saka.

**Orientering om saka**

Nedanfor følgjer en oppsummering av RSK-saken om levering av konsesjonskraft ved driftsstans i kraftverket til Hydro Energi – Røldal Suldal Kraftlag.

Fylkesutvalet handsama i møte 26. januar 2012 sak om fullmakt til fylkesrådmannen til å bringe saka om levering av konsesjonskraft for perioden mars 2009 til januar 2010 frå kraftstasjonane Suldal I, Svandalsflona og Novle til domstolane. Det vart i Fylkessak 31/2012 fatta følgjande vedtak:

«Fylkesrådmannen får fullmakt til å bringe saka om levering av konsesjonskraft for perioden mars 2009 til januar 2010 frå kraftstasjonane Suldal I, Svandalsflona og Novle til domstolane»

9. mars 2012 vart det sendt forliksklage til Bergen og Oslo forliksråd frå Hordaland fylkeskommune og Rogaland fylkeskommune. Det vart gitt tilsvar på klagen frå Hydro og den 19. april 2012 fatta forliksrådet vedtak om å innstille sakshandsaminga fordi saka reiser kompliserte juridiske og faglege problemstillingar og var ikkje eigna for handsaming i rådet.

17. april vart det sendt stevning i saka til Bergen tingrett.

Det vart den 31. mai 2013 inngått forlik mellom fylkeskommunane og Norsk Hydro ASA og Røldal Suldal kraftlag AS for kraftstasjonane Svandalsflona og Novle. HFK fekk for desse to kraftverka utbetalt den berekna verdien tillagt rente for all konsesjonskraft som ikkje var levert.

30. mai 2014 vart det for kraft frå kraftstasjonen Suldal I avsagt dom i Bergen tingrett og fylkeskommunane fekk ikkje medhald i saka. Hydro ble frifunne i forhold til fylkeskommunane sitt krav. Retten var i tvil om resultatet og mente at fylkeskommunane hadde god grunn til å få saka prøvd for retten.

Bergen tingrett konkluderer med at driftsavbrot ved kraftstasjon er tilstrekkeleg for force majeure, med mindre konsesjonæren har utvist aktløyse. Advokatfirma Haavind har i sin vurdering av dommen uttalt at premissene for dommen er svake og forankrar i liten grad resultatet i rettskjeldane. Haavind legg til grunn at det er rett å ta utgangspunkt i konsesjonsvilkåra som legg til grunn tradisjonell vurdering av force majeure. Den tradisjonelle terskelen for å kunne krevje force majeure skal vere høg fordi det gjeld overføring av risiko frå den som har leveringsplikt til den som har rett til å ta imot leveransen. Derfor vil det være ekstraordinære årsaker som kjem utanfrå som kan grunnge force majeure. I denne saka kjem årsaka som følgje av dei val (konstruksjon av røyr) som vart gjort når Suldal I vart prosjektert og Haavind legg til grunn at dette fell utanfor den tradisjonelle force majeure situasjonen. Fylkeskommunane har på denne bakgrunn følgd anbefalinga frå Haavind om å anke saka vidare til Gulating Lagmannsrett.

Gulating Lagmannsrett har ikkje tatt fylkeskommunane sin anke til følgje i sin dom av 20. august 2015. Også Gulating Lagmannsrett var i tvil i saka og også lagmannsretten uttaler at fylkeskommunane har hatt god grunn til å få avklart saka i domstolane.

Haavind seier i sin vurdering av dommen frå lagmannsretten at det er naudsynt med en prinsipiell avgjerse i rettsapparatet for å avklare forståelsen av force majeure i konsesjonskraftsamanheng for framtida. For å nå dette målet må saka handsamast og avgjerast av Høgsterett. Haavind vurderer det slik at dommen frå lagmannsretten er tufta på kva som er rimeleg og at dette ikkje gjer rettleiing i høve til framtidige saker. Haavind seier at retningsliner bør vere tufta på positiv rett og vere føreseieleg. I vurderinga av dommen frå lagmannsretten legg Haavind vekt på at hendinga ikkje har force majeure karakter. Hendinga kjem ikkje utanfrå force majeure-rettsleg sett. Lagmannsretten hevder det motsette basert på at ytre vasstrykk kjem utanfrå. Haavind vurderer det slik at fylkeskommunane har ei sterk sak fordi Hydro sitt val av teknisk løysing og inngrep i naturen knytt til konstruksjon av røyrret er det dominerande.

Haavind hevder også at Hydro hadde plikt til å levere kraft frå andre kraftverk i same konsesjonen som gjeld for fleire kraftverk i Røldal Suldal vassdraget, for å overvinne situasjonen.

På dette grunnlag har Haavind rådd til at saka vart anka vidare til Høgsterett. Fylkeskommunane har følgd dette rådet.

Anken til Høgsterett vart sendt 25 september 2015 og Høgsterett sitt ankeutval fatta vedtak 26. november 2016 og at anken kunne fremjast.

Anken retter seg mot korleis lagmannsretten har nytta lovverket. Dei bevis som er ført for lagmannsretten har ikkje fylkeskommunane noko å innvenda mot. Partane i saka er hovudsakleg samd om faktum slik saka ligge føre før handsaming i Høgsterett.

Konsesjonsvilkåra og nyttinga av desse er det sentrale elementet i saka. Konsesjonskraft er omtala i punkt 15 i konsesjonsvilkåra til erverv og regulering i Røldal-Suldal vassdraget av 21. desember 1962.

Saka var oppe for handsaming i Høgsterett 10. – 12. mai 2016. Høgsterett har i samrøystes dom 9. juni 2016 gitt Rogaland og Hordaland medhald og anken til fylkeskommunane har soleis ført fram. Dei moment som fylkeskommunane har prosedert i tingrett og lagmannsrett er lagt til grunn for Høgsterett si avgjersle.

### **Konklusjon**

Dommen i Høgsterett stadfester at konsesjonskraft har høg leveringssikkerhet. Konsesjonærane må levere konsesjonskraft om kraftproduksjonen står som følge av driftsavbrot i kraftverket om det ikkje ligg føre ein force majeure situasjon.

Høgsterett ligg til grunn at force majeure er ein ekstraordinær hending som kjem utanfrå og ligg utanfor konsesjonæren sin kontroll. Det er ikkje situasjonen i vår sak når røyrekollapsen skjedde på bakgrunn av dei val og føresetnader som vart gjort på det tidspunkt når røyret vart dimensjonert.

### Vedlegg

- 1 Levering av konsesjonskraft ved driftsstans i Røldal Suldal Kraftlag - orientering om avgjersle i Høgsterett